

بررسی سطح اضطراب امتحان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و ارتباط آن با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی در سال ۱۳۹۳

محمد مهدی محمدی^۱، شیما پرندین^{۲*}

چکیده

مقدمه: یکی از شایع‌ترین مشکلات روانی در بین دانشجویان، اضطراب امتحان است که می‌تواند عملکرد فرد را مختل کند و منجر به عدم موفقیت در امتحان گردد، لذا این مطالعه با هدف تعیین میزان اضطراب امتحان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و عوامل مرتبط با آن انجام شد.

روش‌بررسی: این مطالعه توصیفی-تحلیلی بر روی ۵۱۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه به روش نمونه‌گیری آسان در سال ۱۳۹۳ انجام شد. در این پژوهش، ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه ۲۵ سوالی اضطراب امتحان بود. داده‌های جمع‌آوری شده توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و آزمون‌های t، آنالیز واریانس و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: در این پژوهش ۱۹۸ دانشجو (۳۸/۸ درصد) اضطراب امتحان خفیف، ۱۴۰ دانشجو (۲۷/۵ درصد) اضطراب امتحان متوسط و ۱۷۲ دانشجو (۳۳/۷ درصد) اضطراب امتحان شدید داشتند. تفاوت بین میانگین اضطراب امتحان در رشته‌های تحصیلی مختلف معنی‌دار بود ($P < 0/05$) و دانشجویان رشته مامایی در مقایسه با دانشجویان سایر رشته‌ها استرس بیشتری را تجربه می‌کردند. بین متغیرهای جنس، محل سکونت، سن و معدل کل دانشجویان با اضطراب امتحان رابطه معنی‌داری مشاهده شد ($P < 0/05$). اما بین متغیرهای تاهل، شغل والدین، ورودی نیمسال و اشتغال دانشجویان با اضطراب امتحان ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد ($P > 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به میزان بالای اضطراب امتحان در بین رشته‌های مختلف پزشکی، و با در نظر گرفتن تأثیر منفی این نوع از اضطراب بر عملکرد تحصیلی دانشجویان، لزوم بکارگیری خدمات روان‌شناسی و مشاوره و شناسایی علت بروز، و برنامه‌ریزی جهت تعدیل آن پیشنهاد می‌گردد. بدیهی است که در این راستا باید به گروه‌های دارای بیشترین خطر چون دانشجویان زن رشته مامایی توجه بیشتری معطوف گردد.

واژه‌های کلیدی: اضطراب امتحان، امتحان، دانشجویان علوم پزشکی

۱- دانشجوی کارشناسی پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

۲- گروه روانشناسی، واحد اسلام آباد غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلام آباد غرب، ایران

* (نویسنده مسئول): تلفن همراه: ۰۹۱۸۷۲۱۲۴۷۰، پست الکترونیکی: shima23.parandin@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۶/۰۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱/۲۳

مقدمه

اضطراب، یک هیجان عادی بشری می‌باشد و همه‌ی انسان‌ها آن را تجربه می‌کنند و عبارت است از یک احساس ناخوشایند ذهنی بیم، ناراحتی، تنش و دلواپسی مبهم که با یک یا چند علامت جسمی همراه است، اضطراب مانند درد یک علامت هشداردهنده است و خبر از خطری قریب‌الوقوع می‌دهد (۱). هر انسانی در هر دوره و با هر فرهنگی اضطراب را تجربه خواهد کرد و با آن مواجه است. مطالعات بسیاری حاکی از آن هستند که اختلالات اضطرابی از بیشترین فراوانی در کل جمعیت برخوردارند (۲).

فراگیران نظام آموزشی نیز طیف وسیعی از اضطراب‌ها را تحت عنوان اضطراب امتحان، تجربه می‌کنند (۳). یکی از مهم‌ترین تعاریف در رابطه با اضطراب امتحان توسط Zeidner در سال ۱۹۹۸ ارائه شد، وی اضطراب امتحان را مجموعه‌ای از پاسخ‌های فیزیولوژیکی و رفتاری می‌داند که منجر به ایجاد احساس نگرانی از نتیجه‌ای نامطلوب در خصوص احتمال شکست در امتحان می‌گردند (۴).

تغییرات شناختی ناشی از اضطراب امتحان با آگاهی فرد از تغییرات فیزیولوژیک ناشی از این اختلال همراه می‌شود و اثراتی چون افزایش ضربان قلب و تنفس، تعریق، لرزش، خشکی دهان، احساس هراس و نیاز به دفع ادرار اتفاق می‌افتد. (۵،۶). اضطراب امتحان زمانی معنی پیدا می‌کند که موفقیت در امتحان مهم تلقی شود، به عبارت دیگر زمانی که موفقیت و عدم موفقیت در امتحانات امری یکسان تلقی گردد و انگیزه و علاقه‌ای برای تحصیل احساس نشود، اضطراب امتحان از جانب دانشجو معنایی نخواهد داشت (۷). از طرفی وجود اضطراب در امتحانات در حد متعادل می‌تواند همچون موتور محرک برای دانشجو عمل کند، اما اگر این اضطراب از حد تعادل فراتر رود باعث اختلال در عملکرد و ایجاد محدودیت خواهد شد (۸).

سیستم‌های آموزشی نوین در سراسر دنیا امتحانات را به عنوان یک ابزار اصلی و مهم در ارزشیابی و مقایسه فراگیران، به کار گرفته‌اند این موضوع باعث ایجاد اضطراب و تجربه‌ای منفی از دادن امتحان در رابطه با امکان عدم دستیابی به

توانایی‌های اصلی خود می‌شود. دانشجویانی که به‌طور مکرر عدم موفقیت در امتحانات را علی‌رغم تلاش و مطالعه کافی، تجربه می‌کنند، بنابر نظر Sarason و همکارش دچار احساس حماقت، عدم کارآمدی و بی‌کفایتی می‌شوند (۹).

از طرفی بسیاری از دانشجویان ممکن است از نظر توانایی و آمادگی برای امتحان، آمادگی قابل قبولی داشته باشند اما به‌علت میزان بالای این نوع از اضطراب، قادر به ارائه توانایی‌های خود به‌صورت مطلوب نباشند (۱۰). بسیاری از مطالعات نشان داده‌اند که اضطراب امتحان، اثرات و نتایجی منفی شامل احساس ضعف در عملکرد، کاهش انگیزه و کاهش تمرکز را در پی دارند، این موضوع فراوانی ترک تحصیل را به‌طور چشمگیری در جامعه افزایش می‌دهد (۹).

مطالعات نشان از آن دارند که اضطراب با یادگیری در ارتباط است. اضطراب و فشارهای عصبی ناشی از آن منشا بسیاری از ناکامی‌ها و مشکلات جسمی می‌باشند، این اختلال ناخواسته بر نتایج کار اثر سو دارد به‌طوری‌که عامل اصلی عدم موفقیت در تحصیلات دانشگاهی تلقی می‌گردد (۱۱). از دیدگاه Sarason و همکارش اضطراب اثری منفی در فرایند امتحانات خواهد داشت، و ضرورتاً نمی‌توان گفت که دانشجویانی که نمرات کمتری کسب می‌کنند از بهره‌ی هوشی کمتر و یا مطالعه کمتری برخوردار هستند (۱۲).

به‌عبارت دیگر این نوع از اضطراب با عملکرد و پیشرفت تحصیلی دانشجویان ارتباط نزدیکی دارد (۱۳). دانشجویان با اضطراب امتحان بالا در زمان مطالعه و در زمان شرکت در آزمون از تمامی ظرفیت‌ها و مهارت‌های خود به‌درستی و به‌طور کامل استفاده نمی‌کنند (۱۴). اغلب این دانشجویان نمرات خوبی را در طول ترم تحصیلی کسب می‌کنند اما گاهی در امتحانات پایان ترم شدت اضطراب دانشجویان تا حدی است که بر عملکرد آنان اثر منفی می‌گذارد (۱۵). Schaefer و همکاران در مطالعه‌ای بخوبی نشان دادند که دانشجویانی که اضطراب امتحان بالا دارند دوران تحصیلشان به‌علت نقص در عملکرد، بیش از سایرین طول می‌کشد و در مقایسه با سایرین

نگرانی‌های اجتماعی، اختلالات روانی و روان‌پریشی در این گروه بیشتر است (۱۶). با در نظر گرفتن تاکید جامعه اجتماعی در عصر امروز بردادن امتحان، اضطراب امتحان می‌تواند پتانسیل فرصت‌های آموزشی و حرفه‌ای را در چنین افرادی محدود کند (۱۰).

بنابراین با توجه به تاثیر منفی سطوح بالای اضطراب امتحان بر عملکرد تحصیلی دانشجویان، و اینکه تاکنون مطالعه‌ای در جهت سنجش اضطراب امتحان دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه انجام نشده است، ضروری است سطح اضطراب امتحان دانشجویان مذکور بررسی شود، تا ضرورت بکارگیری شیوه‌های مناسب جهت کاهش این اضطراب قطعی گردد.

روش بررسی

مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی - تحلیلی است که در سال ۱۳۹۳ در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (شامل دانشکده‌های پزشکی، پرستاری و مامایی، پیراپزشکی و بهداشت) انجام شد. از مجموع ۴۱۱۹ دانشجوی در حال تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در ابتدا تعداد ۵۳۸ دانشجوی به روش نمونه‌گیری آسان وارد مطالعه شدند اما به علت نقص در پرکردن پرسشنامه‌ها (شامل اطلاعات غیرمنطقی و پاسخ‌های دوگانه)، تعداد ۲۸ نفر از مطالعه خارج شدند، بدین ترتیب در نهایت بررسی‌ها بر روی ۵۱۰ نفر از دانشجویان صورت گرفت.

در این پژوهش ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌ای شامل دو بخش مشخصات جمعیت شناختی (شامل سن، جنس، معدل تحصیلی، وضعیت تاهل، محل سکونت، شغل پدر، شغل مادر، ورودی نیمسال) و پرسشنامه اضطراب امتحان (TAI: Test Anxiety Inventory) بود، این پرسشنامه در جهت سنجش میزان اضطراب امتحان توسط ابولقاسمی و همکاران ساخته شده و هنجار گردیده است (۱۷).

پرسشنامه اضطراب امتحان، مشتمل بر ۲۵ سوال بود که سوالات براساس یک مقیاس چهارگزینه‌ای (هرگز= صفر، به ندرت=۱، گاهی اوقات=۲ و اغلب اوقات=۳) امتیازبندی شدند. حداقل نمره در این آزمون صفر و حداکثر ۷۵ بود و نتایج در

سه سطح خفیف، متوسط و شدید تقسیم‌بندی شدند به این ترتیب که نمرات صفر تا ۲۵ در سطح اضطراب خفیف، نمرات ۲۶ تا ۵۰ اضطراب متوسط و نمرات ۵۱ تا ۷۵ در سطح اضطراب شدید در نظر گرفته شدند.

برای سنجش پایایی مقیاس اضطراب امتحان از روش‌های همسانی درونی و بازآزمایی استفاده شده است، در سنجش همسانی درونی، ضریب آلفای کرونباخ بکار گرفته شده بطوریکه این ضریب برای کل نمونه‌ها، نمونه‌های دختر و پسر به ترتیب ۰/۹۴، ۰/۹۵ و ۰/۹۲ گزارش شده است. همچنین در روش بازآزمایی، آزمون مجدداً پس از ۴ تا ۶ هفته به آزمودنی‌های پسر و دختر داده شده و ضرایب همبستگی برای کل نمونه‌ها ۰/۷۷، نمونه‌های پسر ۰/۶۷ و دختر ۰/۸۸ گزارش شده است (۱۷).

در جهت سنجش اعتبار این ابزار، از مقیاس عزت نفس کوپراسمیت استفاده شد بطوریکه ضرایب همبستگی بین TAI و مقیاس عزت نفس برای کل نمونه، نمونه‌های پسر و دختر به ترتیب ۰/۵۷، ۰/۴۳، ۰/۶۸ گزارش شده است (۱۷).

جهت اجرای مطالعه حاضر هدف، ماهیت و کیفیت پژوهش برای نمونه‌های مورد مطالعه شرح داده شد و رضایت آگاهانه شفاهی آنان به عنوان بخشی از مطالعه دریافت گردید و پرسشنامه‌ها طی مدت سه هفته (به علت برنامه زمانی امتحانات که حداکثر سه هفته طول می‌کشید)، در بین شرکت‌کنندگان، در امتحانات پایان نیمسال تحصیلی توزیع شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۶ صورت گرفت به این ترتیب که از روش‌های آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار استفاده شد، همچنین از روش‌های آمار تحلیلی شامل ضریب همبستگی پیرسون، آزمون t مستقل و آنالیز واریانس در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ استفاده شد.

یافته‌ها

از مجموع ۵۱۰ نمونه از دانشجویان که در مطالعه شرکت داده شدند، تعداد ۳۰۱ نفر دختر و ۲۰۹ نفر پسر بودند. میانگین و انحراف معیار سنی شرکت‌کنندگان به ترتیب ۲۱/۸۵ و ۱/۴۸۸ و دامنه سنی آنها از ۱۸ تا ۲۵ سال بود. بیشترین تعداد

۱۸/۶۵ داشت، میانگین و انحراف معیار این متغیر برای کل دانشجویان $14/67 \pm 1/55$ بود. میانگین نمرات اضطراب امتحان دانشجویان $38/04 \pm 13$ بود بطوریکه بالاترین نمره ۵۸ و پایین ترین نمره ۱۷ گزارش شد. ۱۲۵ دختر (۴۱/۷٪) و ۴۶ پسر (۲۲٪) مبتلا به اضطراب شدید و ۸۱ دختر (۲۷٪) و ۵۹ پسر (۲۸/۲٪) مبتلا به اضطراب متوسط و ۹۴ دختر (۳۱/۳٪) و ۱۰۴ پسر (۴۹/۸٪) مبتلا به اضطراب خفیف بودند. ۱۹۸ دانشجو (۳۸/۸٪) اضطراب امتحان خفیف، ۱۴۰ دانشجو (۲۷/۵٪) اضطراب امتحان متوسط و ۱۷۲ دانشجو (۳۳/۷٪) اضطراب امتحان شدید داشتند، همچنین سطح اضطراب امتحان دانشجویان بر حسب رشته تحصیلی، در جدول ۱ نشان داده شده است.

شرکت کنندگان سن ۲۱ سال داشتند (۲۹۹ نفر و ۵۸/۶ درصد). تعداد ۴۰۱ نفر (۷۸/۶٪) از دانشجویان مجرد و تعداد ۱۰۹ نفر (۲۱/۴٪) متاهل بودند.

در ارتباط با محل سکونت دانشجویان، ۳۱۳ نفر (۶۱/۴ درصد) ساکن منزل (زندگی با خانواده) بودند و ۱۹۷ نفر (۳۸/۶ درصد) ساکن خوابگاه (ساکن خوابگاه یا منزل اقوام یا دوستان و یا منزل اجاره‌ای) بودند. شغل پدر ۲۸۳ نفر (۵۵/۵ درصد) دولتی، و ۲۲۷ نفر (۴۴/۵ درصد) آزاد گزارش شد. ۸۵/۵ درصد از دانشجویان ورودی نیمسال مهر بودند و ۱۴/۵ درصد از آنها ورودی بهمن بودند. تعداد ۸۶ نفر (۱۶/۹ درصد) از دانشجویان شاغل بودند و تعداد ۴۲۴ نفر (۸۳/۱ درصد) شاغل نبودند. معدل تحصیلی دانشجویان دامنه تغییراتی از ۱۰/۳۲ تا

جدول ۱: فراوانی (درصد) سطح اضطراب امتحان دانشجویان مورد مطالعه بر حسب رشته تحصیلی

رشته‌ی تحصیلی	خفیف	متوسط	شدید	جمع کل
پزشکی	۴۳ (۴۲/۶)	۳۸ (۳۹/۶)	۱۹ (۱۸/۸)	۱۰۱ (۱۰۰٪)
پرستاری	۴۰ (۴۲/۱)	۱۱ (۱۱/۶)	۴۴ (۴۶/۳)	۹۵ (۱۰۰٪)
مامایی	۱۰ (۲۴/۴)	۱۲ (۲۹/۳)	۱۹ (۴۶/۳)	۴۱ (۱۰۰٪)
علوم آزمایشگاهی	۱۱ (۲۵)	۱۴ (۳۱/۸)	۱۹ (۴۳/۲)	۴۴ (۱۰۰٪)
بهداشت حرفه‌ای	۲۰ (۴۶/۵)	۱۲ (۲۷/۹)	۱۱ (۲۵/۶)	۴۳ (۱۰۰٪)
بهداشت عمومی	۲۳ (۳۹)	۹ (۱۵/۳)	۲۷ (۴۵/۸)	۵۹ (۱۰۰٪)
فوریت‌های پزشکی	۲۵ (۴۲/۴)	۲۲ (۳۷/۳)	۱۲ (۲۰/۳)	۵۹ (۱۰۰٪)
رادیولوژی	۲۶ (۳۸/۲)	۲۱ (۳۰/۹)	۲۱ (۳۰/۹)	۶۸ (۱۰۰٪)
مجموع	۱۹۸ (۳۸/۸)	۱۴۰ (۲۷/۵)	۱۷۲ (۳۳/۷)	۵۱۰ (۱۰۰٪)

دیگر دانشجویان رشته مامایی در مقایسه با دانشجویان سایر رشته‌ها استرس بیشتری را تجربه می‌کنند. بین میانگین نمرات اضطراب دختران و پسران در سطح $P < 0/05$ اختلاف معنی‌داری مشاهده شد، همچنین در ارتباط با محل

جدول ۲ ارتباط برخی از ویژگی‌های جمعیت‌شناختی دانشجویان را با میانگین اضطراب امتحان آنها نشان می‌دهد. تفاوت بین نمره‌های دانشجویان رشته‌های تحصیلی مختلف در پرسشنامه عوامل استرس‌زا معنی‌دار بود ($P < 0/05$). به عبارت

مشاهده نشد. بین متغیر سن و نمره اضطراب امتحان پاسخگویان براساس ضریب همبستگی پیرسون رابطه معنی‌داری مثبت (۰/۱۰۱) در سطح $P < 0/05$ وجود داشت، همین‌طور ضریب همبستگی بین نمره اضطراب و معدل کل دانشجویان رابطه‌ای معکوس و معنی‌دار را نشان داد ($r = -0/293$, $P < 0/05$).

سکونت، بین میانگین اضطراب امتحان دانشجویانی که با خانواده زندگی می‌کردند در مقایسه با افرادی که ساکن خوابگاه یا منزل اقوام یا دوستان و یا منزل اجاره‌ای بودند، اختلاف معنی‌داری در سطح $P = 0/03$ گزارش شد، این درحالی است که در مقایسه میانگین نمره اضطراب امتحان برحسب متغیرهای تاهل، شغل والدین، ورودی نیمسال، اشتغال دانشجویان، ارتباط معنی‌داری

جدول ۲: ارتباط برخی از متغیرهای جمعیت شناختی با میانگین اضطراب امتحان دانشجویان

متغیرها	تعداد	درصد	میانگین	انحراف معیار	p-value
جنسیت	دختر	۳۰۱	۵۹	۱۲/۶۴	*۰/۰۱۵
	پسر	۲۰۹	۴۱	۱۲/۷۷	
وضعیت تاهل	مجرد	۴۰۱	۷۸/۶	۱۲/۹۵	۰/۳۸۷
	متاهل	۱۰۹	۲۱/۴	۱۳/۱۶	
محل سکونت	منزل	۳۱۳	۶۱/۴	۱۳/۰۵	*۰/۰۳
	خوابگاه	۱۹۷	۳۸/۶	۱۲/۷۸	
شغل پدر	دولتی	۲۸۳	۵۵/۵	۱۲/۸۸	۰/۷۳۲
	آزاد	۲۲۷	۴۴/۵	۱۳/۱۷	
شغل مادر	دولتی	۱۶۶	۳۲/۵	۱۲/۹۶	۰/۸۴۸
	خانه دار	۳۴۴	۶۷/۵	۱۳/۰۳	
ورودی نیمسال	مهر	۴۳۶	۸۵/۵	۱۲/۹۹	۰/۱۴۲
	بهمن	۷۴	۱۴/۵	۱۲/۹۲	
شاغل	بلی	۸۶	۱۶/۹	۱۳/۷	۰/۵۱۵
	خیر	۴۲۴	۸۳/۱	۱۲/۸۶	
رشته تحصیلی	مامایی	۴۱	۸	۱۱/۳۵	*۰/۰۱۱
	علوم‌آزمایشگاهی	۴۴	۸/۶	۱۲/۰۸	
رشته تحصیلی	بهداشت عمومی	۵۹	۱۱/۶	۱۳/۹	*۰/۰۱۱
	پرستاری	۹۵	۱۸/۶	۱۳/۹۷	
رشته تحصیلی	رادیولوژی	۶۸	۱۳/۳	۱۲/۹۲	*۰/۰۱۱
	پزشکی	۱۰۱	۱۹/۸	۱۲/۱۴	
رشته تحصیلی	فوریت‌های پزشکی	۵۹	۱۱/۶	۱۲/۷۲	*۰/۰۱۱
	بهداشت حرفه‌ای	۴۳	۸/۴	۱۲/۵۵	

* $P < 0/05$

بحث

درصد از دانشجویان اضطراب متوسط و شدید را تجربه می‌کردند که با یافته‌های مطالعه حاضر هم‌جهت بود (۱۸). این در حالی است که معدلی و حسام‌آبادی هر کدام در مطالعاتی جداگانه سطح اضطراب از جانب دانشجویان را ضعیف ارزیابی کردند که با

در مطالعه حاضر، ۶۱/۲ درصد از دانشجویان اضطراب امتحان متوسط و شدید داشتند که این میزان سطح بالایی از اضطراب امتحان را در دانشجویان نشان می‌داد در مطالعه دارابی و همکاران که در سال ۱۳۹۱ در شهر ایلام انجام شد ۶۶

اضطراب امتحان را در مجموع در دختران، بالاتر از پسران ارزیابی کردند (۲۰-۲۳).

در توضیح اختلاف اضطراب امتحان در دختران و پسران می‌توان گفت که اضطراب امتحان برپایه درک از موقعیت، به‌عنوان یک تهدید در شرایط ارزشیابی شکل می‌گیرد، Arch در سال ۱۹۸۷ چنین گزارش می‌کند که تفاوت جنسیت در خودگزارش‌دهی از کارآمدی و اعتماد به‌نفس، یک تابع از سطح ارزیابی عملکرد است. هنگامی که ارزشیابی عملکرد در امتحانات مهم تلقی می‌شود، دختران در مقایسه با پسران در گزارش از خود، خود را ناکارآمدتر توصیف می‌کنند و از اطمینان خاطر کمتری در توانایی‌های خود برخوردارند، این درحالی است که در شرایطی که ارزشیابی در امتحان مهم تلقی نشود، دختران از احساس مثبتی در رابطه با درک آنچه اتفاق خواهد افتاد و توانایی‌های خود برخوردار خواهند بود. بنابراین بالا بودن سطح اضطراب امتحان در دختران می‌تواند از تمایل دختران برای درک موقعیت ارزشیابی به‌عنوان یک تهدید، به‌جای یک موقعیت چالش‌انگیز خبر دهد، که به نوبه خود احتمال تفاوت درک شناختی در دختران و پسران مطرح می‌شود (۲۷-۲۴). از سوی دیگر به‌نظر می‌رسد دختران، اضطراب را به‌عنوان یک ویژگی زنانه مورد پذیرش قرار می‌دهند و یاد می‌گیرند که در برابر آن تسلیم شوند اما پسران اضطراب را تهدیدی برای ویژگی مردانگی خود تلقی می‌کنند (۲۸). می‌توان گفت این امر به علت آسیب‌پذیر بودن هرچه بیشتر دختران در برابر استرس‌ها و نیز وابستگی بیشتر آنها به خانواده می‌باشد (۲۹). در مطالعه حاضر بین نمره اضطراب امتحان و معدل کل دانشجویان رابطه‌ای معکوس و معنی‌دار و البته ضعیف مشاهده شد به این معنا که دانشجویانی سطح اضطراب امتحان در آنها بالاتر است در مقایسه با دانشجویانی که اضطراب کمتری دارند، از معدل کمتری برخوردار هستند، با در نظر گرفتن معدل کل دانشجویان به‌عنوان معیاری از عملکرد تحصیلی، می‌توان گفت که یافته‌های مطالعه حاضر اضطراب امتحان بالا را به‌عنوان یک عامل در جهت عملکرد تحصیلی ضعیف نشان می‌دهد، بدون شک اضطراب امتحان می‌تواند

مطالعه حاضر در تضاد است (۱۹). در توجیه این مسئله می‌توان گفت برخی از عوامل بر شدت اضطراب امتحان دانشجویان تاثیرگذار هستند تفاوت سطح اضطراب امتحان در مطالعات مختلف را می‌توان به‌علت تاثیرپذیری این نوع از اضطراب از عوامل مختلف و نیز برداشت فردی افراد توجیه کرد به‌عنوان مثال عواملی چون سخت بودن سوالات امتحان، ترس از نیاوردن نمره کافی در امتحان و یا برخی از رویه‌های سختگیرانه از جانب اساتید و دانشگاه‌ها به‌عنوان عواملی موثر بر این نوع از اضطراب می‌توانند عمل کنند (۱۸).

در مطالعه حاضر برخلاف مطالعات معدلی و دارابی بین میانگین اضطراب امتحان و رشته تحصیلی دانشجویان اختلاف معنی‌داری وجود داشت (۱۹، ۱۸). بطوریکه دانشجویان رشته‌ی مامایی از بالاترین میزان اضطراب امتحان برخوردار بودند و دانشجویان رشته‌های فوریت‌های پزشکی و بهداشت حرفه‌ای کمترین اضطراب امتحان را داشتند.

در خصوص مشخصات جمعیت‌شناختی، بین جنسیت و اضطراب امتحان دانشجویان مورد مطالعه رابطه معنی‌داری وجود داشت که این نتیجه با مطالعات یوسفی و همکاران هم‌خوانی دارد، وی در بررسی فراوانی اضطراب امتحان در دانشجویان رشته‌های پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۹۲-۱۳۹۱، نشان داد که میزان اضطراب امتحان در دختران بیشتر از پسران است (۲).

در مطالعه حاضر نیز میانگین نمره اضطراب دانشجویان مامایی (۴۲/۳۷) بیشتر از سایر رشته‌ها ارزیابی شد. بالا بودن میانگین اضطراب در بین دانشجویان مامایی که همگی دختر هستند و پایین بودن این میانگین در بین دانشجویان فوریت‌های پزشکی، که در آن تمامی نمونه‌ها پسر بودند، خود شاهد دیگری در بالا بودن اضطراب در بین دختران نسبت به پسران است.

بررسی مطالعات خارج از کشور نیز نتایجی هم‌سو با این مطالعه را نشان می‌دهد به‌طوری که، Zeidner, Hembree, Volkmer و همکارش و در نهایت Bandalos و همکاران

احتمال بروز اشتباه را در امتحانات از سوی دانشجویان افزایش دهد. این یافته‌ها با مطالعات Mandle و همکارش هم‌سو است، همچنین win در تایید این حقیقت دریافت که دانشجویان با اضطراب امتحان کمتر عملکرد بهتری در امتحانات داشتند (۳۰،۳۱).

بین متغیر سن و سطح اضطراب امتحان پاسخگویان، رابطه مثبت معنی‌داری مشاهده شد؛ بدان معنا که افراد با سن بیشتر اضطراب بیشتری را در امتحانات نشان می‌دادند، که این یافته با مطالعه رضایی و همکاران بر روی دانشجویان جدیدالورود دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان هم‌خوانی دارد اما با مطالعه معدلی و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی شیراز در تعارض است (۱۹،۴).

پیشنهاد می‌شود که اساتید مشاور نسبت به کاهش اضطراب دانشجویان در ایام امتحانات اقدام نمایند. در این راستا می‌توان آموزش‌های لازم را در مورد تکنیک‌های غیردارویی کاهش اضطراب به دانشجویان داد. از جمله محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به وضعیت روحی نمونه‌های مورد مطالعه هنگام پرکردن پرسشنامه‌ها اشاره کرد.

نتیجه‌گیری

بسیاری از دانشجویان با وجود مطالعه کافی به دلیل اضطراب امتحان نمی‌توانند از حداکثر توانایی‌های خود در امتحانات بهره‌برند. میزان اضطراب امتحان در بین رشته‌های مختلف پزشکی به میزان قابل توجهی بالا است و اکثریت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه سطح اضطراب امتحان متوسط و شدیدی را نشان می‌دادند. این موضوع لزوم بکارگیری خدمات روان‌شناسی و مشاوره و شناسایی علت بروز این نوع از اضطراب و برنامه‌ریزی جهت تعدیل آن را نشان می‌دهد. از طرفی دانشجویان رشته‌مأمایی در مقایسه با سایر رشته‌ها و دانشجویان دختر در مقایسه با دانشجویان پسر میزان اضطراب بالاتری را نشان می‌دادند که توجه هر چه بیشتر به این موضوع ضروری به نظر می‌رسد.

سیاسگزاری

از کارکنان محترم اداره آموزش دانشکده‌ها که در جمع‌آوری داده‌های پژوهش با نگرندگان همکاری نمودند قدردانی می‌شود. همچنین از همه دانشجویان عزیزی که صمیمانه در این طرح شرکت نمودند، تشکر و قدردانی می‌نماییم.

References:

- 1- Koshan M, Vaghei S. *Psychiatric Mental Health Nursing, 7th ed.* Tehran: Andisheh Rafie 2005: 102-3. [Persian]
- 2- Yousefi F, Habibi S, Mohammadkhani M. *Test anxiety level in medical students and its relationship with sexuality.* Edu Strategies Med Sci 2013; 6(3):141-145. [Persian]
- 3- Dortaj F, Mousavi H, resaei P. *Exam anxiety and its relationship with demographic factors among new students in Hormozgan University of Medical Sciences.* Bimonthly J Hormozgan Uni Med Sci 2013; 4: 365-74. [Persian]
- 4- Zeidner M. *Test Anxiety: The State of the Art.* New York: Plenum Press. 1998:3-10.
- 5- Sarason IG. *Test anxiety: Theory, research, and applications. 1th ed.* Hillsdale: Lawrence Erlbaum Assoc Inc. 1980: 111-24.
- 6- Suinn RM. *Generalized anxiety disorder. In: Turner A, Editor. 1th ed.* New York: Plenum Press. 1984: 50-87 .

- 7- Macdonald, R. *Managing stress and exam anxiety*, 2001. [Cited 21. 11. 2010]. Available from: <http://www.studhth.pitt.edu/studentalthe-d-wbpage/stressmanagement/stress/relaxation-html>.
- 8- Knight, D. *Stress management and relaxation*. [Cited 17. 12. 2010]. Available from: <http://www.gmu.edu/departments/csdc/index.html>.
- 9- Asghari A, Abdul Kadir R, Elias H, Baba M. *test anxiety and its related concepts: A brief review*. GESJ: Edu Sci Psycho 2012; 3(22):3-8 .
- 10- Yazdani F, Soleimani B. *Relationship between test anxiety and academic performance among midwives students*. Health Sys Res 2012; 7(6): 1178-87. [Persian]
- 11- Hembree R. *Correlates, causes, effects, and treatment of test anxiety*. Rev Edu Res 1988; 58(1): 47-77.
- 12- Sarason I, Stoops R. *Test anxiety and the passage of time*. J Consult Clinic Psycho 1978; 46: 102-9 .
- 13- Kivimäki M. *Test anxiety, below-capacity performance, and poor test performance: Intrasubject approach with violin students*. Personality Individual Differences 1995; 18(1):47-55.
- 14- Jing HE. *Analysis on the Relationship among test Anxiety, self-concept and academic competency*. J Us-Chinese Foreign Language 2007; 5(1): 48-51.
- 15- Heravi Karimoei M, Jadid Milani M. *The effects of relaxation exercises on test anxiety levels of students*. J Mazandaran Uni Med Sci 2004; 14(43): 86-91.
- 16- Schaefer A, Matthes H, Pfitzer G, Kohle K. *Mental health and performance of medical students with high and low test anxiety*. Psychother Psychosom Med Psychol. 2007; 57(7): 289-97.
- 17- Abolghasemi A, Asadi MA, Najarian B, Shokrkn H. *Construction and validation of test anxiety scale for students in third grade during the academic guidance of Ahvaz*. J Psychology 1996;3,4:61-74. [Persian]
- 18- Darabi M, Ali ashraf A, Gholami-Parizad E, et al. *Test anxiety among Ilam UMS' Students, 2012*. J Shahid Beheshti School Nurs Midwifery 2013; 23(82):1-7. [Persian]
- 19- Moaddeli Z, Ghazanfari Hesamabadi M. *A survey on the students' exam anxiety in the Fatemeh (P. B. U. H.) College of Nursing and Midwifery, Spring 2004*. Strides Dev Med Edu 2005; 1(2):65-72. [Persian]
- 20- Bandalos D, Yates K, Thorndike-Christ T. *Effects of math self-concept, perceived self-efficacy, and attributions for failure and success on test anxiety*. J Edu Psycho 1995; 87(4): 611-23 .
- 21- Hembree R. *Correlates, causes, and treatment of test anxiety*. Rev Edu Res 1988; 58: 47-77 .
- 22- Volkmer RE, Feather NT. *Relations between Type A scores, internal locus of control and test anxiety*. Person Indivi Differ 1991; 12(2): 205-209 .
- 23- Zeidner M. *Does test anxiety bias scholastic aptitude test performance by gender and sociocultural group?* J personality assess 1990; 55(1-2): 145-60.

- 24- Arch E. *Differential responses of females and males to evaluative stress: anxiety, self-esteem, efficacy and willingness to participate*. In: Schwarzer R, van der Ploeg HM, Spielberger CD, editors. *Advances in Test Anxiety Research*. Lisse, The Netherlands: Swets & Zeitlinger; 1987. 97–106.
- 25- Kurosawa K, Harackiewicz JM. *Test anxiety, self-awareness, and cognitive interference: A process analysis*. *J Personality* 1995; 63(4): 931–951 .
- 26- Lay CH, Edwards JM, Parker JDA, Endler NA. *An assessment of appraisal, anxiety, coping, and procrastination during an examination period*. *Euro J Personality* 1989; 3(3): 195–208.
- 27- Schwarzer R, Jerusalem M. *Advances in anxiety theory: a cognitive process approach*. In: Hagtvet KA, Johnsen TB, editors. *Advances in Test Anxiety Research*. Lisse, The Netherlands: Swets & Zeitlinger; 1992. 2–31.
- 28- Akbaryboorang M, Aminyazdi S. *Test-Anxiety and Self-Efficacy: A Study on the Students of Islamic Azad University, Branch of Southern Khorasan*. *Horizon Med Sci*. 2009; 15(3): 70-6. [Persian]
- 29- Esfandiari Gh. *Stress factors and their relation with general health in students of Kurdistan University of Medical Sciences in Year 1999*. *Sci J Kurdistan Uni Med Sci* 2001 ;5(2):17–21. [Persian]
- 30- Mandler G, Sarason S. *A study of anxiety and learning*. *J Abnormal and Social Psycho* 1952; 47(2):166-173.
- 31- Wine J. *Test Anxiety and Direction of Attention*. *Psychological bulletin* 1971; 76(2):92-104.

Evaluation of exam anxiety level among students of Kermanshah University of medical sciences students and its association with demographic characteristics in 2014

Mohammadi MM (BSc Student)¹, Parandin Sh(PhD)^{*2}

¹ Department of Nursing, Students Research committee, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran

² Department of Psychology, Eslam Abad Branch, Islamic Azad University, Eslam Abad Gharb, Iran

Received: 12 Apr2015

Accepted: 25 Aug2015

Abstract

Introduction: Test -anxiety is one of the most common mental health problems among the students that can impair performance and leads to failure of the exam. So, this study aimed to determine the rate of exam-anxiety among Kermanshah University of Medical Sciences' students .

Methods: This cross sectional-analytic study was conducted on 510 students of Kermanshah University of Medical Sciences by convenience sampling method in 2014. In this study, data collection tool was Test-Anxiety questionnaire includes 25 questions. Data were analyzed with the Pearson correlation and t-test using SPSS 16 software .

Results: 198 students (38. 8%) had mild exam-anxiety, 140 students (27. 5%) moderate exam-anxiety and 172 students (33. 7%) had severe exam-anxiety. The difference between the mean of anxiety scores was significant at various fields of study ($P < 0. 05$). Midwifery students experienced more stress in comparison with the students of other fields. There was a significant relationship between exam anxiety level, and the variables of gender, location, age and total grades average of students ($P < 0/05$). There was not a significant relationship between exam anxiety level and marital status, parental occupation, semester entrance and employment of students.

Conclusion: Due to the high level of exam anxiety among the different fields of medicine as well as the negative effect of this type of anxiety on academic performance of students, the necessity of the use of psychological services, counseling, identification of causes of anxiety, and planning for decreasing this problem was recommended. Obviously, in this regard, more attention should be paid to the highest-risk groups such as female midwifery students.

Keywords: Test Anxiety; Test ;Medical Students; Anxiety

This paper should be cited as: Mohammadi MM, Parandin S. *Evaluation of exam anxiety level among students of kermanshah University of medical sciences students and its association with demographic characteristics in 2014* . J Med Edu Dev 2015; 10(3):227-36.

***Corresponding author: Tel: +98 9187212470 , Email: shima23.parandin@gmail.com**